

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Moderne Politische Ökonomie

Bruin, G.P. de

Citation

Bruin, G. P. de. (1979). Moderne Politische Ökonomie. *Acta Politica*, 14: 1979(4), 562-563. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451997>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451997>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bruno S. Frey, *Moderne Politische Ökonomie. Die Beziehungen zwischen Wirtschaft und Politik*. München: R. Piper & Co. Verlag, 1977, 203 pp.

Tot ver in de jaren '60 was de studie van de mathematische politicologie een overwegend Angelsaksische aangelegenheid, zeker wanneer het aantal publikaties op het betreffende gebied als maatstaf wordt genomen. In de laatste dekade echter is er met name in de Duitse taal een gestadige stroom van artikelen en boeken verschenen die alle op enigerlei wijze betrekking hebben op onderwerpen uit de mathematische politicologie, of wel politieke economie zoals daar de meest gebruikte benaming luidt. Weliswaar beslaat een gedeelte van deze stroom vertalingen van eerder in het Engels verschenen artikelen en boeken, maar daarnaast is er een groeiend aandeel van originele publikaties. De wetenschappelijke bijdragen van auteurs als Bernholz, Bruno en René Frey, Maier, Pommerehne, Selten en Widmaier nemen ook internationaal een vooraanstaande plaats in.

In dit licht bezien is het niet verwonderlijk dat er nu ook in de Duitse taal een inleidend werk over de mathematische politicologie is verschenen vergelijkbaar met Riker en Ordeshook *Positive Political Theory* in het Engelse en Van den Doel's *Democratie en welvaartstheorie* in het Nederlandse taalgebied. Frey richt zich met zijn *Moderne Politische Ökonomie* ook tot dezelfde groepen lezers als de eerder genoemde auteurs: economen opdat zij de betekenis van staat, belangengroepen en bureaucratie in dit economisch proces doorgronden; politicologen, sociologen en psychologen opdat zij kennis nemen van de methodologische aanpak in de economische wetenschap, en andere belangstellenden opdat zij een beeld krijgen van de relaties tussen economie en politiek. Eerder, bij de bespreking van het werk van v.d. Doel, hebben wij opgemerkt dat het moeilijk, zo niet onmogelijk lijkt, om aan de wensen van lezers met zulke uiteenlopende achtergronden volledig recht te doen. *Moderne Politische Ökonomie* vormt geen weerlegging van deze uitspraak: het is voor lezers zonder een behoorlijke kennis van de economische theorie een weinig vruchtbare inleiding.

In het eerste gedeelte — 'Was will Politische Ökonomie?' — wordt op duidelijke en uitstekend met voorbeelden geïllustreerde wijze uiteengezet dat de economische theorie sec niet bij machte is het economisch proces adequaat te analyseren. Immers zij beperkt zich tot verklaringen via prijs- en marktmechanisme terwijl aan een toenemend deel van de behoeften aan goederen en diensten niet via de markt maar via allocatie door de overheid wordt tegemoetgekomen en een vooraanstaande rol aan de staat wordt toegekend met betrekking tot het arrangeren van een rechtvaardige inkomensverdeling.

In het tweede gedeelte — 'Wie weit ist die Politische Ökonomie?' — geraken niet-economen waarschijnlijk voor de eerste keer in ademnood. In een poging het brede scala van benaderingen dat onder de noemer van politieke economie gebracht kan worden te schilderen, passeren zulke uiteenlopende onderwerpen als de Cambridge-controverse over de kapitaaltheorie, systeemtheorie, het institutionnalisme van Thornstein Veblen en de anti-evenwichtstheorie van Kornai in nauwelijks dertig pagina's de revue. Het ware beter geweest als de auteur deze halfslachtige behandeling achterwege had gelaten en zich tot een louter noemen van de andere mogelijke benaderingen had beperkt. Werkelijk centraal in dit gedeelte staan namelijk de hoofdstukken over de 'economische theorie van de politiek' of mathematische politicologie die hoewel slechts een mogelijke variant zélf wel als

'politieke economie' wordt aangeduid, zoals in de aanhef vermeld. Het eerste van deze hoofdstukken handelt voornamelijk over het werk van Arrow en Black, maar Frey heeft er op een slimme manier het probleem van de collectieve goederen in verwerkt.

Het tweede hoofdstuk is gecentreerd rond het werk van Downs. In het derde deel — 'Wie können evolutionäre Abläufe entstehen?' — worden de hoge verwachtingen gewekt door de titel niet ingelost en dat niet alleen omdat de 'revolutionäre Abläufe' uit de inhoudsopgave bij de benaming van het derde deel slechts 'evolutionäre Abläufe' blijken te zijn. Veeleer komt de teleurstelling voort uit het feit dat de auteur in twintig bladzijden een onderwerp — de invloed van infrastructuur en overheidsoptreden op economische groei — tracht te behandelen waar een veelvoud van dat aantal pagina's voor nodig is. Dit leidt ertoe dat de huidige stand van de economische groeitheorie in twee bladzijden wordt samengeperst en de verhandeling over de aard van de invloed van bovengenoemde factoren in een droge opsomming blijft steken.

Veel beter uit de verf komt het vierde deel — 'Wie lassen sich politisch-ökonomische Beziehungen empirisch messen?' Als leidraad voor dit onderdeel kiest Frey een model dat de relaties weergeeft tussen inflatie- en werkloosheidspercentages als economische variabelen enerzijds en regeringspolitiek en populariteit van de regering als politieke factoren anderzijds. Met behulp van data voor de Westduitse economie en politiek wordt de mogelijkheid tot toetsing van dergelijke gepostuleerde relaties geïllustreerd. In het laatste, vijfde deel — 'Was bringt Politische Ökonomie?' — tenslotte geeft de schrijver een korte synthese van het voorafgaande alsmede een schets van de nieuwe wegen die nog openstaan op het gebied van de politieke economie.

Resumerend kan worden gesteld dat ondanks alle bovengenoemde bezwaren *Moderne Politische Ökonomie* een aantrekkelijk boek is en als een aanwinst in de bibliotheek over de mathematische politicologie kan worden beschouwd, zo lang het niet als inleiding wordt gepresenteerd. Als introductie tot de politieke economie moet de voorkeur worden gegeven aan het eerder genoemde werk van Riker & Ordeshook en dat van Van den Doel, maar voor diegenen die reeds enigszins de weg weten in het domein van economie en mathematische politicologie biedt het nieuwe en inspirerende gezichtspunten.

G. P. de Bruin

Zdeněk Mlynár, *Nachtfrost. Erfahrungen auf dem Weg vom realen zum menschlichen Sozialismus*, Köln, Frankfurt am Main, 1978.

Zdeněk Mlynár was van 1946 tot zijn uitstoting in 1970 lid van de Communistische Partij Tsjechoslowakije (CPTsj). In 1968 was hij secretaris van het Centrale Comité en in die functie een van de naaste medewerkers van Alexander Dubček en een krachtig voorstander van de hervormingsgezinde koers van de partij. In 1977 was Mlynár een van de initiatiefnemers van Charta '77. In datzelfde jaar verliet hij Tsjechoslowakije om zich in Wenen te vestigen.

Toen Mlynár in het midden van de jaren vijftig werkzaam was bij de Procuratuur¹ in Praag, kwam hij veel in aanraking met mensen, die bezwaarschriften tegen overheidsbeslissingen hadden ingediend of vergoeding eisten voor schade geleden door onrechtmatige overheidsbeslissingen in het recente verleden. Deze be-